

Taiteen kandidaatin opinnäyte

Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun
korkeakoulu 2018

Tuuli-Tytti Koivula
Muodin pääaine

Tekijä Tuuli-Tytti Koivula

Työn nimi Let them eat strawberry cake

Laitos Muotoilun laitos

Koulutusohjelma Muodin pääaine

Vuosi 2018

Sivumäärä 69

Kieli Suomi

Tiivistelmä

Let them eat strawberrycake, on taiteen kandidaatin opinnäyte, jonka produktiivinen osa koostuu kuudesta asukokonaisuudesta naisille. Opinnäytteen kirjallinen osuus käsittelee malliston lähtökohtia, taustatutkimusta, prosessia sekä lopputulosta.

Opinnäytteen taustatutkimus koostuu kolmesta keskenään kontrastisesta aiheesta. Maalaismummoista Suomessa 60-luvulla, Marie-Antoinetten hovin aikakaudesta sekä opinnäytteen kirjoittajan omakohtaisesta matkakokemuksesta Itä-Euroopassa. Malliston lähtökohdat ja teemat ovat opinnäytteen tekijälle läheisiä ja niistä kiteytyy opinnäytteeseen syvempiä merkityksiä.

Opinnäytteen kirjallinen osuus käsittelee ja erittelee mallistoa, sekä prosessia kyseisen lopputuloksen taustalla. Prosessi -osuudessa kuvaillaan malliston materiaaleja, toteutettuja tekniikoita, ideoita niiden taustalla sekä vaihtoehtoisia ratkaisuja. Lisäksi prosessi-osuudessa eritellään malliston syntyä ja kehitystä luonnoksista protoiksi ja lopulta valmiiksi tuotteiksi.

Lopputuloksena ”Let them eat strawberrycake” on kuuden asun naistenvaatemallisto. Malliston muusana on toiminut tekijän oma edesmennyt isoäiti ja hänestä inspiroituneena jokaiseen asukokonaisuuteen kuuluvat huivit sekä koristellut saappaat. Kirjallisen osuuden lopussa tekijä pohtii omia näkökulmiaan muotiin ja opinnäytteen vaikutusta tekijän oman persoonallisuuden tukemisessa ja uudelleen muovautumisessa.

Avainsanat naistenvaate, vaatesuunnittelu, tekstiilisuunnittelu

-
1. Alkusanat
 2. Johdanto
 3. Taustatutkimus
 - 3.1 Itä-Euroopan reppureissu
 - 3.2 60-luvun maalaismummot
 - 3.3 Marie-Antoinetten aikakausi
 4. Suunnitteluprosessi
 - 4.1 Materiaalit
 - 4.2 Luonnostelu ja muotoilu
 - 4.3 Protot
 5. Mallisto
 6. Loppusanat
 7. Kiitokset
 8. Lähteet

1. Alkusanat

Tässä kandidaatin opinnäytteen kirjallisessa osuudessa käyn läpi opinnäytteeni taustoja ja prosessia. Aloitan opinnäytteen läpikäymisen syventymällä sen taustatutkimukseen ja taustatutkimusaiheisiin, sekä aiheiden valintaan johtaneisiin syihin. Taustatutkimusta eriteltyäni siirryn opinnäytteen produktiivisen osan syvällisempään läpikäymiseen ja matkanvarrella esiinnousseiden haasteiden avaamiseen. Lopuksi pohdin omaa identiteettiäni ja opinnäytteen vaikutusta sen uudelleen muovautumiseen.

2. Johdanto

Kandidaatin opinnäytteen taustatutkimuksen aloittaminen toisen vuoden miestenvaatemallistoprojektin jälkeen tuntui jokseenkin vaikealta, ja vastenmieliseltä.

Kaipasin jotain, joka todella olisi omaa ja minua inspiroivaa, aivan minun näköistäni. Pätinkin lähestyä opinnäytteeni taustatutkimusta, ja mahdollisia taustatutkimusaiheita helposti lähestyttävällä tavalla, inspiraatiota hakien minulle merkityksellisistä asioista ja paikoista. Elokuussa 2016 aloittelin opinnäytettäni etsimällä inspiraatiota perheeni kotialbumeista, sekä mummolastani Forssan Koijärvellä (Kuvat alla, ja viereisellä sivulla). Slaavilaistyyllisen mummolani lisäksi tutkin 60-luvun maaseudun vanhuksista kertovia kirjoja ja lehtileikkeitä.

Syksyn edetessä päädyin kuitenkin lykkäämään opinnäytteeni toteuttamista itseni löytämisen puitteissa, ja harkitsin vaihto-opintoihin keskittymistä Sveitsissä. Aloitamani taustatutkimuksen perusteella toteutin urheiluvaatemalliston alppihiihtoon (Kuvat viereisellä sivulla ja alla). Urheiluvaatemalliston tekeminen opinnäytteen, ja toisen opiskeluvuoden välissä oli antoisaa. Sain tilaa uusille ajatuksille, ja mahdollisuuden pohtia uudelleen suhtautumistani vaatteisiin. Taiteellisimpien kurssien jälkeen tuntui vapauttavalta suunnitella valmiiksi määritellyissä rajoissa, funktionaaliselta pohjalta.

Kuva: Adele Hyry

Lopulta ajatus vaihto-opinnoista vaihtui puolen vuoden irtiottoon opiskelusta ja taiteista. Harrastettuani kevään 2017 itsetutkiskelua, miettien omaa identiteettiäni ja omaa arvomaailmaani, halusin päästä mahdollisimman kauas Suomesta, kaikesta tutusta ja minua ympäröineestä. Toiveissani löytää itseni, ja omatoimintatapani, päätin lähteä kesäksi liftaten Itä-Eurooppaan (Kuva viereisellä sivulla). Matkani osoittautuikin paljon odotettua antoisammaksi, sekä itseni, että opinnäytteeni puolesta.

Alun haasteiden helpotuttua alkuperäinen taustatutkimusideani maalaismummoista, ja omasta mummolastani, alkoi tuntua turhan yksitoikkoiselta ja kaipasin aiheisiini kontrastia. Slaavilaisen kulttuuriin sukeltaminen, reppureissu Baltiassa ja Balkanilla, oli lopullinen tarvitsemani sykäys opinnäytteelleni. Syksyllä 2017 jatkoin opinnäytteeni työstämistä, ja aloitin lähes uusin aihein. 20 vuoden urheilutaustani antoi työskentelyyni, ja taustatutkimukseeni erilaiset lähtökohdat.

Oli aika etsiä ja löytää.

Onnistunut liftaus Makedonian Ohridista Albanian Tiranaan, yösiä bussiaseman takana Kroatiassa.

3. Taustatutkimus

Lopulta opinnäytteeni aiheiksi vakiintuivat *60-luvun maalaismummot*^{1.}, Itä-Euroopan reppureissuni, sekä *Marie-Antoinetten aika*^{2.} Yksinkertaisuudessaan mummojen kotimekot olisivat toimineet heikosti ainoana vaatereferenssinä, ja juteltuani opinnäytteeni produktiivisen osanohjaajan, lehtori Tuomas Laitisen, kanssa päädyin etsimään kotimekkojen rinnalle toisen, runsaamman, vaatereferenssin. Pitkän pohdinnan jälkeen toiseksi vaatereferenssiksi valikoitui Marie-Antoinetten aikakausi. Kontrastisuudessaan kotimekoille rönsyilevä rokkoo tuntui luonnolliselta valinnalta. Toisaalta, slaavilaiskulttuuri, tai 60-luvun mummojen sisustustyyli, ei juuri poikkea Versaillesin palatsin kukkakoristeellisista, runsaista samettipäällysteistä huonekaluista ja tapeteista.

Tehtyäni muodin taustatutkimusta, eli researchia^{3.}, opiskeluvuosien aikana erilaisilla toteutustavoilla edessäni oli myös pohtimista opinnäytteeni research-kirjan toteutustavalle. Ensimmäisellä vuosikurssilla olin molemmissa vaatesuunnittelukursseissa käyttänyt omaa naiivia ilmaisutapaani ja toteuttanut kurssien research-kirjat kollaasitekniikalla, leikaten ja liimaten. Toisella vuosikurssilla, miesten vaatemallistoa työstäessämme työparini Netta Törmälän kanssa, toteutimme taustatutkimuksen hänelle ominaisella, graafisella toteutustavalla.

Ymmärrettyäni taustatutkimuksen, sekä opinnäytteeni kokonaisuudessaan heijastavan persoonaani, ja luovaa puoltani, päätin toteuttaa taustatutkimukseni kollaasitekniikalla, leikaten ja liimaten (Kuvat seuraavalla aukeamalla ja viereisellä sivulla). Se osoittautui hedelmälliseksi lähtökohdaksi luonnoksilleni ja sain aikaiseksi huomattavasti yksilöllisemmän lopputuloksen. Lisää kollaasitekniikasta ja luonnoksista osuudessa Luonnostelu 4.2.

1. 60-luvulla maaseudulla asuneet yli 50-vuotiaat naiset, perheenäidit, jotka nykyihmisen silmiin näyttävät kovan elämänsä vuoksi mummoilta.

2. Ranskan hovi ja sen naiset vuosina 1750-1790.

3. Englannin kielestä lainattu muodin ammattislangisana, joka tarkoittaa visuaalista taustatutkimusta.

3.1 Itä-Euroopan reppureissu

Itä-Eurooppa on täynnä köyhyyttä ja hylättyjä taloja. Slaavilaista kulttuuria, kuten Suomessakin muutama vuosikymmen sitten. Kulttuuriin on helppo sopeutua, varsinkin jos on viettänyt lapsuutensa pienen kaupungin maalaiskylässä. Ihmiset Itä- Euroopassa ovat avoimia ja aitoja, heidän inhimillisyyteensä on helppo samaistua.

Predrag Peric ja hänen isoäitinsä Serbian Nisissä.

Ilmainen lounas maistui hyvässä seurassa, samalla kun juteltiin Jugoslavian tekstiiliteollisuudesta.

Matkani alkoi heinäkuun alussa Tallinnan satamasta. Kuljin peukalokyydillä, ja tarpeen vaatiessa bussilla Itä-Eurooppaa alaspäin. Valkovenäjän rajalla jouduttuani heitetyksi ulos yöjunasta puuttuvan viisumin vuoksi päädyin ensin kuulusteluhuoneeseen. Onnekseni, vapauduttuani ilman isompia sanktioita, jouduin kävelemään sateessa, keskellä yötä, rajalta kohti lähintä kaupunkia Latvian puolella. Lähimpään kaupunkiin, Daugavapilsiin matkaa oli 25 km. Aamuyöstä nähtyäni maalaistalon pellonlaidalla päätin kulkea talolle kysymään sateensuojaa (Kuva alla, ja seuraavalla aukeamalla). Talo osoittautui hylätyksi, mutta hyväksi sateensuojaksi. Sillä hetkellä olin tietämättäni löytänyt uuden suunnan opinnäytteelleni.

Läpimärkien vaatteiden kuivausta autiotalossa, varpaiden lämmittelyä heinäkuusta huolimatta.

Rentoutumista 7 km päässä kuulusteluhuoneesta, ja valkovenäläisten koppelakkien tapaamisesta. Väsynyttä, mutta seikkailuhenkistä menoa.

Daugavapilsin autiotalon sisäänkäynti.

Ensimmäinen matkan aikana kuvaamani talo oli sateensuojanani toiminut, hylätty talo Valkovenäjän ja Latvian rajan tuntumassa, Daugavapilsin tien varrella. Autenttisuudessaan pitkän heinän seasta löytyi kaunis maalaistalo, jonka ainoa valo oli rikkiäisistä ikkunoista sisään tunkeutuva kesäyö. Rakennus oli ollut asu-
mattomana useita vuosia ja se muistutti minua omasta mummolastani Koijärvel-
lä. Tietämättäni tulevasta opinnäytteestäni kuvasin rikkiäisiä ikkunoita, rep-
sottavia tapetteja, tuolien läpi kasvavia puita, ilmassa leijailevia pölyhiukkasia
ja yleistä tunnelmaa. Myöhemmin ymmärsin löytäneeni todellisen aarte-
en, joka olisi voinut hyvin toimia myös muotikuvausten miljöönä.

Matkan edetessä, saavuttuani Serbian Nišiin, huomasin ympärilläni aivan uuden mielenkiintoisen aspektin, joka oli huomaamattani jatkunut jo jonkin aikaa (Kuvat viereisellä sivulla). Joka kaupassa päivittäistavarat pakattiin pienen pieniin erivärisiin, muovipusseihin. Kävellessäni tien- ja joenvarsia pitkin huomasin suurimmanosan muovipusseista päätyvän luontoon, ja jätteenmäärän luonnossa olevan muutenkin suuri ongelma Serbiassa. Ihmettelin kauppojen huoletonta tapaa jakaa muovipusseja, olinhan itse tottunut skandinaaviseen tarkkuuteen muovijätteen määrässä. Tutustuttuani muutaman paikalliseen ymmärsin, että nämä ihmiset eivät kokeneet muoviroskien olevan ongelma luonnossa. Heidän ongelmansa olivat huomattavasti muovipusseja suurempia. Huomasin olevani toisessa maailmassa länsimaisin ajatuksini.

Viidenviikon aikana Balkanilla, kuvasin useita hylättyjä rakennuksia. Rakennusten puuttuvia ikkunoita, romahtaneita kattoja, ylipäättään kokonaisvaltaista slaa-
vilaista tunnelmaa. Pysäyttävin kokemukseni oli Kosovon sodassa kärsineessä Albaniassa, jossa talojen irtaimisto oli edelleen samoilla paikoilla kuin 20 vuotta sitten, romahtaneista katoista huolimatta (Kuva alla ja viereisellä sivulla).

3.2 Maalaisummot

Mielestäni Suomen historian, maailmankin, yksi mielenkiintoisimmista aikakausista on ollut 60-luku. Oli köyhyyttä ja nälänhätää, mutta myös uudenlaisia ilonaiheita. Nuoriso kulttuuri alkoi kukoistaa, ja Suomi oli juuri alkanut päästä takaisin jaloilleen toisen maailmansodan jäljiltä. Vanhoillisilla vanhemmilla oli vaikeuksia pysyä nuorten perässä. Kuunnellessani äitini tarinoita omasta, villistä, nuoruudestaan 13:sta lapsisen perheen kuopuksena 60-luvulla, päädyin tutkimaan vanhoja koti-albumeita (Kuva alla ja viereisellä sivulla).

Ensimmäisenä huomioni kiinnittivät kuvat, joissa isoäitini näytti elämää nähneeltä vanhukselta hymyillen, ämpäri kädessään, ikää hänellä oli kuvassa 61 vuotta. Vieressään hänellä oli äitini, poseeraamassa viimeisen muodin mukaisessa minimekossa 16-vuotiaana (Kuva seuraavalla aukeamalla). Aiemmin tylsältä näyttänyt isoäitini kotimekossaan ja esiliinassaan alkoikin näyttää inspiroivalta. Ryhdyin keräämään koti-albumeista mielenkiintoisimpia kuvia isoäidistäni ja muista vanhemmista naisista. Esiteltyäni ideani lehtori Tuomas Laitiselle, hänen rohkaisemanaan aloin tutkia mummoja laajemmin. Ismo Höltön, Vanhuksia -kirjan käteen saatuani kuvat veivät minut mennessään.

Maalaismummoissa minua inspiroi erityisesti heidän määrätietoinen katseensa, varma asenteensa, ja erityisesti heidän välinpitämättömyytensä muodikkaaseen pukeutumiseen. Katseltuani kuvia, totesin mielessäni monen muotitietäjän haluavan pukeutuvan ruutukuvioiseen huolittelemattomaan mekkoon, toteutettuna kokeellisimmista materiaaleista. Isoäitini kääntyisi haudassaan.

Sen lisäksi, että mummot olivat hyvinkin välinpitämättömiä, ainakin kotioloissa, muodin suhteen, keskittyen vaatteiden käytännöllisyyteen ja kestävyYTEEN, huomasin toisen minua kiehtovan näkökulman. Mummojen pukeutumistyyli oli täysin samanlaista pikkutyttöjen kanssa. Useissa kuvissa pienet tytöt näyttävät vanhojen äitiensä kopioilta, pienillä hauskoilla yksityiskohdilla (Kuvat seuraavalla aukeamalla). Heillä on päällään joko A- tai babydoll –linjainen kotimekko isoilla taskuilla, ja esiliina edessään. Pikkutyttöjen samankaltaisuus toi opin-
näytteeseeni uuden leikkisän näkökulman. Miksei mummojen, tässä tapauksessa naisten, pukeutumisesta voisi myös tehdä leikkisää, ja irrottelevaa?

3.3 Marie-Antoinetten aikakausi

Marie-Antoinette, koko nimeltään Maria Antonia Josepha Johanna von Habsburg-Lothringen, oli 1774-1789 hallinneen Ranskan kuninkaan Ludvig XVI:n puoliso. Marie-Antoinette syntyi Itävallassa vuonna 1755 ja oli Itävallan keisarin toiseksi nuorin 16:sta lapsesta. Marie-Antoinetten lapsuus oli huoleton Itävallan hovin väljässä etiketissä, eikä hän saanut valtiollista kasvatusta lainkaan. Hänen on kuvattukin olevan huoleton luonnonlapsi, kiinnostunut ainoastaan taiteista, ja tanssimisesta. Vuonna 1768 Itävallan keisaripari päätti naittaa hänet Ranskaan poliittisin perustein, vahvistaakseen Ranskan ja Itävallan suhteita. (Barth R., 2005.).

Kevyesti elämään suhtautuvalle Marie-Antoinetelle tuotti vaikeuksia sopeutua Ranskan hovin tiukkaan etikettiin. Hänet heitettiin täysin tuntemattomaan kulttuuriin, poliittisten ja valtiollisten tehtävien keskelle vain 14-vuotiaana, ilman minkäänlaista kokemusta. Marie-Antoinette ei koskaan sopeutunutkaan Versaillesin poliittisiin rajoihin ja tunsu itsensä lähinnä lukituksi häkkiin. Myöhemmin hän alkoi helpottaa yksinäistä oloaan tuhlaamalla puolisonsa rahoja kulttuuriin itsensä viihdyttämiseksi. Hän eli omassa mielikuvitusmaailmassaan miellyttäen itseään viimeisen muodinmukaisilla asuilla, ja asusteilla tietämättään kuningaskunnassa asuvien ihmisten ahdingosta. (Grubin D.,2006.).

Marie-Antoinette muistetaan tuhlaavana ja turhamaisena kuningattarena. Nykyaikana Marie-Antoinette voitaisiin kuitenkin nähdä vallankumouksellisena. Hän tuki runsaasti taiteita ja kulttuuria, sekä loi muodin käsitteen käyttämällä uudenlaisia ja uskaliaimpia asuja, joita kaikki muutkin hänen jälkeensä halusivat pukea päälleen. Huikentelevana, hauskanpidon mestarina ja muotitietoisena tunnettu, Marie-Antoinette, sopi leikittelevään mallistooni täydellisesti yhdeksi taustatutkimusaiheistani.

1700-luvulla ja Marie-Antoinetten aikakaudella ehdittiin nähdä useita muotisuuntauksia (Ribeiro A. 1988). Eniten opinnäytettäni on innoittanut niin sanottu, ”sack-back” -dress, jossa on niskassa useita laskoksia (Kuva viereisellä sivulla). Laskokset tunnetaan paremmin nimellä Watteau -laskokset, taiteilija Jean-Antoine Watteaun maalausten mukaan. Opinnäytettä työstäessäni halusin kokeilla miten yksinkertaisilla muutoksilla voisi saada aikaiseksi täysin erilaisen lopputuloksen. Lopulliseen mallistooni syntyikin esimerkiksi, watteau – laskoksia, ohuesta tyllikankaasta, sekä paksusta vinyylikankaasta. Samasta kaavasta toteutetut tuotteet muuttuivat täysin materiaalin vaihtuessa.

Toiseksi eniten rokokoo -aikakaudessa minua ovat kiinnostaneet panierit, niin sanotut, side hoopsit, joissa lantion sivuille rakennettiin metallitukien avulla luonnottomat korotukset. Lopullisessa mallistossa päädyin kuitenkin ajanpuutteen vuoksi käyttämään ainoastaan watteau -laskoksia. Joskin minulla oli ollut haaveena ”side-hoopsien” rakenteen kokeilu, ilman niiden alla olevaa metallitukea, jolloin kaavasta olisi saanut aikaan epämääräisesti laskeutuvia laskoksia, esimerkiksi tyllistä. Olin myös suunnitellut vyölaukkujen toteuttamista samalla kaavalla vinyylistä.

Rokokoo - aikakaudelle ominaista oli myös tarkkaan ja yksityiskohtaisesti työstetyt kankaat. Pukujen materiaaleissa oli useimmiten käytetty useampaa tekniikkaa. Rypytetyissä silkkikankaissa oli yksityiskohtaisia ja taidokkaasti valmistettuja helmikirjailuja. Vaatteiden tekoon käytettiin runsaasti aikaa, taitoa ja pääomaa. Minua inspiroivat erityisesti teoksen *Fashion in Detail 1700-2000* (Wilcox C, 2013) yksityiskohtaiset kuvat aikakauden puvuista ja kankaista. Kyseisestä teoksesta löysin myös inspiraatiota erilaisiin aikakauden hihansuoratkaisuihin (Kuvat viereisellä sivulla).

4. Suunnitteluprosessi

Aloitin opinnäytteeni suunnitteluprosessin alustavasti kesällä 2016, ja varsinaiseksi taustatutkimukseksi se muotoutui vasta seuraavana syksynä. Vuoden aikana ajatukset ja ideat muuttuivat ristiin rastiin, mutta lopulliset aiheet päätettyäni prosessissa oli helppo siirtyä eteenpäin. Taustatutkimukseni materiaalikuvineen sekä kesän matkakokemus tuoreena mielessäni ei luonnostelua ja materiaalikokeiluja ollut ollenkaan hankala alkaa toteuttaa. Opinnäytteeni produktiivisen osan väripaletiksi vahvistui mummolani keittiönurkkaus mansikkateepannuineen (Kuvaviereisellä sivulla). Vastakohtaisuudessaan aiheistani oli helppo alkaa tehdä materiaalikokeiluja ja luonnoksia kollaasitekniikalla.

4. 1 Materiaalit

Ensimmäiset materiaalikokeilut opinnäytteeseeni tein syksyllä 2016 Päivi Kovan Neulesuunnittelu-kurssilla. Aloitin neuleiden teon inspiroituen mummolani keittiöstä ja keittiömateriaaleista. Eniten innostuin frotee- ja vohvelikangaspyyhkeistä sekä pannunalusista. Neuleita toteutin sekä mohairlangoilla, että teko-
kuitupohjaisilla bukleelangoilla. Halusin saada neuleisiin erilaisia tuntuja sekä tunnetta pula-ajasta. Tavoitteenani oli saada neuleet näyttämään ”reppanoilta”,
mutta toisaalta samalla huippumuodin mukaisilta.

Neulekurssin jälkeen jatkoin mumkola-aiheella urheiluvaatekurssilla ja toteutin urheiluvaatekankaita käsin piirrettyin pitsikuvioin. Pidin erityisesti ajatuksesta, että kankaissa näkyisi tekijän kädenjälki, vaikka kyseessä oli digiprinttikangas. Opinnäytteeni materiaaliteemaksi muodostuikin huolettomuus ja kädenjäljen
näkyminen, ronskillakin, tavalla.

Kun jatkoin opinnäytettäni syksyllä 2017 froteekankaan käyttö alkoi näyttää vanhalta. Sitä oli jo käytetty useammassa mallistossa edelliskevään Näytöksessä, sekä kansainvälisillä catwalkeilla. Muistin kesän reppureissusta keräämäni muovipussit ja aloin pohtia niiden käyttömahdollisuuksia vaatekankaissa. Olin ostanut Serbian Belgradista eräältä vanhemmalta naiselta käsin virkatunlaukun, joka oli tehty langaksi leikatusta muovipusseista. Kyseisestä laukusta muodostui syksyn 2017 inspiraationi materiaalien suhteen. Kokeilin virkata erilaisia pintoja, rypyttää muovipusseja rokokoo- tyyliin sekä pohdin vaihtoehtoja perinteisen printtikankaan käytön tilalle. Päädyin kokeilemaan muovipussien leikkaamista kuvioiksi ja sulattamista kankaaseen kiinni kuumaprässillä. Tulos oli kokeellinen, mutta todella miellyttävän näköinen.

Aluksi olin harkinnut turvautuvani malliston materiaaleissa vain käytettyihin kankaisiin, mutta keskusteltuani lehtori Tuomas Laitisen kanssa päädyin työstämään uusia kankaita niin, että ne näyttivät käytetyiltä. Käyttämättömien kankaiden työstäminen vanhan näköisiksi saikin opinnäytteeni materiaalit näyttämään huomattavasti kiinnostavimmilta ja leikkisämmiltä. Näin materiaaleihin syntyi hienostuneisuuden tuntua rokokoo ajan henkeä kunnioittaen sekä aavistus mummolan kulahtaneen pöytäliinan rosoisuutta.

Aiemman matkakokemukseni valaisemana toteutin materiaalien hakumatkan Istanbuliin helmikuussa 2018. Aiemmin Istanbulissa käyneenä, olin huomannut sieltä löytyvän mielenkiintoisia ja hyödyllisiä materiaaleja huomattavasti edullisemmin kuin Suomesta. Satuinkin löytämään sieltä täysin mallistoni väreihin sopivia tekonahkoja, jotka näyttivät juurikin 60-luvun vinyylikankailta.

Päästyäni takaisin Suomeen kokeilin A-Spaccessa Sarianna Niskalan ohjaamana silikonin käyttöä sekoittaen siihen erivärisiä kimalteita ja kiinnittämällä kosteaan silikoniin niittejä. Tulosten ollessa miellyttäviä pohdin silikonista tehtyjen kuvioden kiinnitystä vinyylikankaisiin, jolloin niihin syntyisi kolmiulotteinen kuviopinta. Myöhemmin hyvä ideani silikonin käytöstä kuviopinnan toteutuksessa osoittautui haastavammaksi kuin olin kuvitellut.

Silikonin kanssa työskentely osoittautui haastavammaksi kuin olin kuvitellut. Silikonikuvioita ei voinutkaan kiinnittää tuotteisiin liimalla sillä rasvaisena-aineena silikoni hylkii kaikkia liima-aineita, jopa vahvimpia teollisuusliimoja. Vastoinikäyminen silikonikuvioiden kanssa oli yksi mallistoni haastavimpia vaiheita. Silikonია oli päätetty käyttää jo useammassa tuotteessa, kuten myös vinyylipintaisten takkien kuvioinnissa. Erilaisia kiinnitystapoja kokeiltuani käsin ompelu osoittautui toimivammaksi ja pysyvimmäksi ratkaisuksi, vaikkakin se oli todella hidasta ja hankalaa paksuhkojen materiaalejen kanssa. Lopultakaikki silikonikuviot kiinnitettiin saappaisiin sekä takkeihin käsin ommellen, samalla niittejä ja koristehelmiä kiinnittäen.

Syksyllä materiaalikokeiluja aloitellessani olin ostanut Eurokankaasta pienen palan kimaltavaa vihreää tylliä. Siinä vaiheessa tylli tuntui liian kaukaiselta ja kevyeltä materiaalilta, ja jätin sen toistaiseksi syrjään materiaalinäytteistäni. Löydettyäni paksumpaa vinyyl kangasta ja loimusamettia mallistoni kuitenkin tuntui kaipaavan jotakin kevyttä ja ilmavaa. Tutkittuani materiaalikokeilupinojani kimalletylli näyttikin inspiroivalta. Valon osuessatylliin se näytti samalta kuin Daugavapilsin talon pysähtynyt ilma aamuauringossa. Aivan kuin aamuauringon säteet olisivat taas silmissäni osuneet ilmassa leijaileviinpölyhiukkasiin autiotalossa. Todettuani tyllin sittenkin sopivan mallistooni kokeilin siihenkin sublimaatioprinttausta. Painokuosi näytti tyllissä niin mielekkäältä, että maaliskuussa suuntasin PrintScorpio Oy:n painamaan tylliä sekä loimusamettiauseamman kymmenen metriä.

Lopullisessa mallistossani on useita erilaisia materiaaleja ja koko malliston punaiseksi langaksi muodostui materiaalien kontrastisuus toisiinsa nähden.

Kuva: Julia Montin

4.2 Luonnostelu ja muotoilu

Niin kuin jo aiemmin, luvussa 3. Taustatutkimus sekä 4. Suunnitteluprosessi, totesin, aiheeni toimivat helppona pohjana luonnostelulle. Lisäksi tapani tehdä taustatutkimusta kollaasitekniikalla antoi jo hyvän pohjan loppulisten luonnosten toteuttamiselle. Aloitin luonnostelun selailemalla toistuvasti taustatutkimusmateriaaliani päästäkseni sisään aiheisiini ja niiden yhdessä luomaan maailmaan ja tunnetilaan. Samalla piirsin miellyttävimpiä siluetteja muistiin. Käytyäni taustatutkimusmateriaalin useaan otteeseen läpi, luonnostelin, yhä uudelleen ja uudelleen piirretyistä muistiinpanoistani, saatuani näin aikaan ensimmäiset varhaiset luonnokset.

Hieman myöhemmin, kootessani taustatutkimustani yksiin kansiin, työstin taustatutkimuskuviani yhdistellen niitä toisiinsa kollaasitekniikalla. Syntyi kiehtovia, uudenalisiakin, siluetteja. Lopulta minulla oli kahdella tavalla työstettyjä luonnoksia, ja lopulliset tuotteet syntyivät yhdistelemällä niitä mieleiselläni tavallani. Lopputuloksena oli mittasuhteiltaan toimivia tuotteita.

Luonnostellessani piirsin myös housuja ja esiliinoja, mutta ne jäivät matkanvarrella pois. Ensimmäisenä ajatuksena minulla oli housuja suunnitelmassa haastaa itseni, sillä koin, että en ole niin hyvä housujen kaavoituksessa, ja ompelussa kuin haluisin. Luonnoksista parhaiten esiin nousi babydoll-siluetti toimi mallis-toni materiaaleihin sekä taustatutkimukseen parhaiten. Varsinkin kun materiaaleikseni oli vakiintunut tylli, muovipussit ja vinyyli.

Kuva: Julia Montin

4.3 Prototyypit

Kaikista tylsin ja hankalin osuus minulle oli protojen eli prototyyppien ompe-
lun aloittaminen. Päätin aloittaa joulukuussa takin työstämisestä, sillä koin sen
haastavimmaksi kaavaksi mitä minulla oli. Tammikuun alussa olleeseen väli-
kritiikkiin en tietoisesti halunnut tehdä enempää protoja, sillä tiesin malliston
saattavan muuttua täysin jolloin niiden ompelu olisi mennyt hukkaan.

Tehtyäni pitkän takin kaavasta kolme eri verisota sain sen vihdoon lähes val-
miiksi. Myöhemmin muutin vielä selän rakennetta niin, että sinne muodostui
laskoksia ja ”sack-back” -selkä. Kyseisestä takin kaavasta mallistooni valmistui
kaksi erilaista versiota kahdesta eri materiaalista. Toinen vinyylistä ja toinen
laskeutuvasta tyllistä. Materiaalin eron vuoksi takit näyttävät täysin erilaisilta,

Saatuani takin proton miellyttäväksi sain lisäpuhtia muidenkin protojen valmis-
tukseen. Aloitin protojen valmistuksen kuitenkin kunnolla vasta helmikuussa,
sen jälkeen, kun olin pohtinut ja mietiskellyt itsekseni mitä minun tulisi ylipää-
tään tehdä. Ajatusten selvittyä sain useampien protojen valmistuksen onnistu-
maan suhteellisen nopeasti.

5. Mallisto

Kandidaatin opinnäytteeni produktiivinen osa eli naistenvaatemallisto koostuu kuudesta asukokonaisuudesta. Kaikkiin asuihin kuuluvat piparkakkureunaiset saapikkaat, jotka on päällystetty vapaalla kädellä tehdyillä silikonikuvioilla. Silikonikuviot on kiinnitetty saappaisiin niiteillä, käsinommellen. Mummo-teeman mukaisesti jokaiseen asuun kuuluvat myös huivit, jotka toteutettiin malliston materiaaleihin sopien muovipusseista. Tyllimekkojen alle toteutettiin TamSilk Oy:n sponsoroimana ”mummokalsarit”. ”Mummokalsareihin” maalasin käsin kukka- ja mansikkakuvioita ja huolittelin reunat muovipussirypytyksillä.

Halua ja ideoita minulla olisi ollut tehdä laajempikin mallisto, mutta toteutetut tekniikat tuotteissa vaativat runsaasti aikaa, joten olisi ollut mahdotonta lähteä yksin tekemään useampia asukokonaisuuksia. Näytöksessä osasta lopullisista tuotteista puuttui vielä joitakin käsinkirjailu ykistyiskohtia joita en ajanpuutteen vuoksi ehtinyt toteuttaa alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.

Lopputuloks on mielestäni onnistunut. Mallistossa on runsaasti erilaisia tekniikoita ja materiaaleja, sekä runsaasti värejä mutta lopputulos pysyi silti ehjänä kokonaisuutena. Mallistokuvaus järjestettiin heinäkuun lopussa Koijärvellä mummolassani. Kuvaajana toimi Julia Montin.

Kuva: Guillaume Roujas

Kuva: Guillaume Roujas

Kuva: Guillaume Roujas

Kuva: Guillaume Roujas

Kuva: Guillaume Roujas

Kuva: Guillaume Roujas

Kuva: Guillaume Roujas

6. Loppusanat

Aloitin opiskelun Aalto-Yliopiston Taiteiden ja Suunnittelun Korkeakoulussa Muodin pääaineessa vuonna 2014. Edellisen vuoden olin ollut Länsi-Uudenmaan kansanopistossa vuoden mittaisella muodin kurssilla. Sitä aiempaa kokemusta minulla ei ollut taiteiden tai muodin opiskelusta. Olin viimeiset 20 vuotta kilpailut alppihiihdossa, vuodesta 2008- 2016 asti kansainvälisissä FIS-kilpailuissa. Ennen aloittamistani Aalto-Yliopistossa koko elämäni oli keskittynyt urheilun ympärille ja ensimmäisinä opiskeluvuosinani minun oli haastavaa yhdistää uusi opiskelupaikkani sekä vanha elämäni urheilun parissa.

Toisen vuoden miestenvaatemallisto ryhmätyön jälkeen olin täysin hukassa. Olin jo aiemmin jättänyt suurimman osan urheilu-urastani taustalle ja minusta tuntui, että oma identiteettini oli jokseenkin kadonnut. En enää tiennyt kuka olen, ja mitä minun tulisi tehdä. Mikä oikeastaan oli minun visuaalinen ilmaisuntapani tai missä ylipäätään olin hyvä? Otettuani etäisyyttä opiskeluun Aalto-Yliopistossa ja tehtyäni itsetutkiskelua kevään 2017 löysin vihdoinkin uuden suunnan elämälleni.

Lopputuloksena kandidaatin opinnäytteestä tuli minulle henkilökohtaisempi projekti kuin olisin kuvitellutkaan. Työskennellessäni malliston parissa pystyin jatkamaan keväällä 2017 aloittamaani itseni etsimistä ja syventymään asioihin joiden kanssa olin jo paininut pidemmän aikaa. Kasvoin huimasti henkisesti mallistoprojektin aikana, enkä olisi aiemmin voinut kuvitella kuinka malliston työstäminen saattaisi helpottaa myös henkilökohtaisen elämäntasapainon löytämisessä. Malliston valmistuttua olin todella onnellinen, se oli juuri minun itseni näköinen, ja sellainen kuin olin halunnut. Olin myös tyytyväinen itseeni ja siihen miten olin aiemmista kokemuksista huolimatta kasvanut vaikeuksien ohi ja saanut malliston ajoissa valmiiksi.

Kandidaatin tutkinnon jälkeen minulla on vielä paljon opittavaa muodista, ja sen eri-ilmioista. Muoti jo itsessään on sellainen ala, jossa pitää olla valmis oppimaan jatkuvasti uutta. Luulen kuitenkin, että erilaiset lähtökohtani ovat hedelmällinen kasvualusta jollekin täysin uudelle. Yleinen työskentely tapani muodin parissa on samankaltainen kuin muussakin jokapäiväisessä elämässäni, ja olen oppinut hyödyntämään kokemuksiani luovassa prosessissa. Huolimatta joistakin ideoistani ja halusta tehdä muutamia muutoksia mallistooni olen tyytyväinen opinnäytteeni produktiivisen osan lopputulokseen.

7. Kiitokset

Tuomas Laitinen

Anna-Mari Leppisaari

Ilona Hyötyläinen

Jane Palmu

Paul Nyström

Päivi Kovanen

Sari Kivioja

Reetta Myllymäki

Anna Leinonen

Eeva Heikkinen

Arja ja Jari Koivula

Ville Koivula

Palomäen suku

Amina Saada

Julia Montin

Anette Montin

Sarianna Niskala

Fereshteh Qorbani

Veera Pasanen

Janne Pärssinen

Tam-Silk Oy

PrintScorpio Oy

Kuva: Julia Montin

8 . Lähteet

1. Koivula T. Baltian matkakuvat sekä palomäen miljöön kuvat
.. 2017.
2. Palomäki S, Palomäki K. Palomäen suvun koti-albumeiden kuvat
.. 1960.
3. Grubin D. Marie antoinette and the french revolution
.; 2006.
4. Hallay, Amanda. THE ULTIMATE FASHION HISTORY: The 18th century.
YouTube Web site. https://youtu.be/2OsmWUr_iiM. Updated 2015.
5. Aaltonen E. Entisajan forssaa ja sen väkeä. 3. p. ed. Forssa: Forssan kustannus; 1984:2 nidettä. <https://finna.fi/Record/helka.8848>.
6. Kemp Gvd. A guide to versailles : The palace, the park, the trianons. Versailles: Editions d'ArtLys; 1976: kuvalehteä. <https://finna.fi/Record/volter.1298232>

7. Van der Kemp G. Versailles. London: Sotheby Parke Bernet; 1978:255 sivua. <https://finna.fi/Record/helka.1378467>.
8. Harden M. Von versaillesnachversailles. Helleraubei Dresden: ; 1927:637 sivua. <https://finna.fi/Record/helka.1120063>.
9. Wilcox C, Wilcox C. Fashion in detail 1700-2000. London: V&A Publishing; 2013:597 sivua. <https://finna.fi/Record/alli.757665>.
10. Debie C, Salmon X. Maurice-quentin de la tour : Prince des pastellistes. Paris: Somogy; 2000:239 p.; 239 p. <https://finna.fi/Record/helka.1709969>.
11. Kahng E, Bailey CB, Roland Michel M. Anne vallayer-coster, painter to the court of marie-antoinette. Dallas, TX : New Haven: Dallas Museum of Art ; Yale University Press; 2002:256 sivua. <https://finna.fi/Record/helka.1698138>.
12. Ginsburg M, Ginsburg M, Rothstein N, Barnard P. Four hundred years of fashion. Repr ed. London: Victoria & Albert Museum; 1992:170 sivua. <https://finna.fi/Record/helka.1026313>.

13. Baclawski K, Harte N. The guide to historic costume. London: Batsford; 1995:239 sivua. <https://finna.fi/Record/alli.760332>.
14. Ribeiro A. A visual history of costume: The eighteenth century. London: Batsford; 1983:144 sivua. <https://finna.fi/Record/alli.746610>.
15. Peacock J, Leinonen V. Länsimainen puku antiikista nykypäivään. Helsingissä: Otava; 1991:224 sivua. <https://finna.fi/Record/alli.750652>.
16. Braun and Schneider. Historic costume in pictures. New York: Dover Publications; 1975:[255] sivua. <https://finna.fi/Record/alli.757904>.
17. Ribeiro A. Fashion in the french revolution. London: Batsford; 1988:159 sivua. <https://finna.fi/Record/alli.748843>.
18. Cumming V. Exploring costume history 1500-1900. London: Batsford; 1981:[4] värikuvasivua. <https://finna.fi/Record/alli.747420>.
19. Boucher F. A history of costume in the west. New enlarged edition with an additional chapter by Yvonne Deslandres ed. London: Thames and Hudson; 1997:459 sivua. <https://aalto.finna.fi/Record/alli.745811>.

20. Rothstein N, Rothstein N. Barbara johnson's album of fashions and fabrics. London: Thames and Hudson; 1987:208 sivua. <https://finna.fi/Record/alli.742198>.
21. Maunuksela A. Hovimaalari elisabethvigée-lebrun. . 2007. <https://finna.fi/Record/arto.1922808>.
22. Bremer S, Bremer S, Raatikainen R, Siltala J, Kuokkanen M, Kokkonen J. Oi maamme!: Valokuvia suomesta = vårtland! : Fotografierfrånfinland = ourland! : Photographsfromfinland. Helsinki: Musta taide; 2007:223 sivua. <https://finna.fi/Record/alli.753304>.
23. Savolainen M, Hölttö I. Vanhuksia. Ilomantsi: [M. Savolainen]; 1982:120 sivua. <https://aalto.finna.fi/Record/alli.747570>.
24. Perouse de Montclos J, Polidori R. Versailles; photog. by Robert Polidori. New York: Abbeville Press; 1991:424 sivua. <https://aalto.finna.fi/Record/alli.153584>.
25. Hölttö I. Ihminen pääosassa: Valokuvia suomalaisista. Helsinki: [I. Hölttö]; 1989:243 sivua. <https://aalto.finna.fi/Record/alli.751109>.

26. Cumming V. Understanding fashion history. London: Batsford; 2004:144 sivua. <https://aalto.finna.fi/Record/alli.750190>.
27. Flicker E, Flicker E, Seidl M. Fashionable queens: Body, power, gender. First edition ed. New York: Peter Lang; 2014:1 verkkosivusto (255 pages). <https://aalto.finna.fi/Record/alli.727314>.
28. Barth R. Historian suurnaiset. Helsinki: Gummerus: Ajatus; 2005: 319 sivua.

Kuva: Tuuli-Tytti Koivula